СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LI. Ч. 115. Джерзі Сити, Н. Дж., вівторок, 15-го червня 1943. No. 115. Jersey City, N. J., Tuesday, June 15, 1943. VOL. LI.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 4-0807 THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

КОНГРЕС УХВАЛЮЄ ПРОТИ-СТРАЙКОВИЙ ЗАКОН

ВАШИНГТОН. — Палата репрезентантів ухвалила в пятницю 219 голосами проти 129 компромісовий законопроект, вироблений конференцією представників обох палат конгресу. Дебата тривала всего одну годину; проти проекту промовляли конгресмени: Маркантоніо і Фоґарті.

У суботу голосував над проектом сенат. За проект упало 55 голосів, проти 22. Як у палаті репрезентантів, так і в сенаті голосування в цій справі не йшло за партією. У сенаті проти проекту голосували: 3 републиканці, 18 демократів і сенатор Ла Фолет з Проґресивної партії. Підчас дебати гостро критикували Джана Люиса, головно сенатор Пепер.

По ухваленню проекту палатами конгресу проект відослано до Білого Дому, звідки ще не дано ніякого натяку на те, чи президент задумує цей проект підписати, чи заветувати, чи дозволити йому стати законом без президентового підпису.

ЮНІЇ НЕВДОВОЛЕНІ З ПРОТИ-СТРАЙКОВОГО ЗАКОНУ

ВАШИНГТОН. — Вилієм Ґрін, президент Американської Федерації Праці, видав публичний апель до президента Рузвелта заветувати ухвалений конґресом проти-страйковий проект Смита-Конелія. Ґрін назвав проект „фашистівською мірою, що як револьвер націлений в серце робітників".

З подібними гострими осудами проекту виступили й інші провідники робітничих юній. Люис відмовився подати свою опінію.

СТРАЙК У РАФІНЕРІЯХ.

ВАШИНГТОН. — В околиці Гюстона в стейті Тексасі закрив непотверджений юнією страйк робітників всі рафінерії підприємства „Шел Ойл Ко." Внаслідок страйку кожного дня остається без ґазоліни 1,000 бомберів.

Секретар Ікес, як адміністратор солідних топлив начас війни, заапелював до робітників вертатися до праці. Филип Морей, президент Конґресу Промислових Орґанізацій, зо свого боку робить заходи, аби наклонити робітників покинути страйк.

УРЯД ЗАСТЕРІГАЄ 45% ВОЛОВИНИ ДЛЯ УРЯДОВИХ ЦІЛЕЙ.

ВАШИНГТОН. — Зогляду на те, що федеральний уряд стрінувся з поважними трудноцами при закупі мясив для збройних сил, для потреб „ленд-лізу" і для інших груп, що мають першенство, уряд повідомив різників, щоби вони відкладали 45% вбитих волів і корів для цих потреб.

Американський Інститут для Дистрибуції Харчів, каже, що багато фабрикантів консервування ярин, не споді́ючися від уряду субсидій для робітничої заплати, думає закрити свої фабрики.

БИРНС ХОЧЕ ПОКІНЧИТИ „ЕПІДЕМІЮ РОЗСЛІДІВ".

ВАШИНГТОН. — Джеймс Бирнс, директор воєнної мобілізації, видав заклик до обох палат конґресу встановити один комітет, через котрий мають йти всі жалоби, що виникають з ведення війни. Каже він, що „епідемія конґресових розслідів" тільки розтрачує дорогоцінний час.

СКЛАДАЄ ВИНУ ЗА РАСОВІ ЗАВОРУШЕННЯ НА ПІДПРИЄМСТВО.

МОБІЛ (Алабама). — Марвин Кокс, окружний директор уряду воєнної інформації, зложив вину за травневі криваві заворушення між білими й чорними робітниками у доках підприємства „Алабама Дак енд Шипбилдинг Ко." на саме підприємство; мовляв, підприємство витворило в доках атмосферу, серед якої такі расові заворушення, які мали місце 25. травня, є природним явищем.

СПОДІВАЮТЬСЯ ВИСОКОГО ПОДАТКОВОГО ПРОЕКТУ.

ВАШИНГТОН. — Зогляду на опізнення, котре більшість високих скарбових урядників приписує ривалізації між департаментами уряду, конґресови відай прийдеться ухвалити закон, на основі котрого стягнеться з краю додатковий податок у сумі 30 біліонів долярів, аби тільки уряд дістав 16 біліонів, котрі зажадав президент за цей фіскальний рік.

СУДДЯ ЗА СВІТОВУ ФЕДЕРАЦІЮ.

ВАШИНГТОН. — У публичній дискусії в справі повоєнної кооперації, Овен Робертс, член Найвищого Суду Злучених Держав, заявив, що одинока надія світу щодо мира лежить у інтернаціональній федерації держав. Він казав, що народ Злучених Держав повинен і може таку орґанізацію попирати. Він противився творенню нових „ліґ націй".

Виступаючий з ним у тій дискусії сенатор Джилет з Айови казав, що повоєнна співпраця між державами не повинна йти далі тої співпраці, яка нині існує між державами північної, центральної й південної Америки.

Президент Остерігає Італійців по Перемозі над Пантелерією

ВАШИНГТОН. — Президент Рузвелт видав спиводу здачі острова Пантелерії Обєднаним Державам заклик до італійського народу скинути зо себе премієра Мусолінія й фашистівську партію, прогнати німців і привернути собі місце серед вільних держав Европи.

Президент остерігає італійців, що доля острова Пантелерії є заповіддю майбутніх подій, бо Обєднані Держави не мають іншого виходу, як вести війну до повної перемоги. Президент говорить про італійців як про великий миролюбний народ, який був би певно не зазнав лихоліть війни, якби його не був зрадив премієр Мусоліні у своїй боротьбі за особисту владу й звеличання.

Президент Рузвелт запевняє італійців, що Обєднані Держави є згідні в тому, щоби ґарантувати італійцям по зломанню німецького панування й поваленню фашистівського режіму права рішати свобідно, якого ненацістичного й нефашистівського режіму вони захочуть.

АНТИ-ФАШИСТИ ХОЧУТЬ ПОВАЛЕННЯ Й ІТАЛІЙСЬКОГО КОРОЛЯ

НЮ ЙОРК. — На святі річниці смерти італійського соціяліста Матеотія, котрого вбили скритовбийчо фашисти, ухвалено резолюцію, в котрій виказується жаль, що президент Рузвелт у своїм заклику до італійського народу домагається скинення тільки Мусолінія й фашистівської партії, а не й італійського короля. За словами бесідників на вічу, влаштованім італійськими іміґрантами, італійський король є тісно звязаний з фашизмом.

АМЕРИКАНСЬКИЙ УРЯД ВИЗНАЄ РЕЖІМ В АРҐЕНТИНІ

БУЕНОС АЙРЕС. — Едвард Рід, радник американської амбасади, доручив заграничному урядови Арґентини письмо секретаря стейту Кордела Гола про визнання нового режіму Арґентини урядом Злучених Держав. Того самого дня доручено Арґентині признання нового режіму урядами Британії й Канади.

Папа Заявляється Проти Соціяльної Революції, а Є за Гармонійну Еволюцію

БЕРН (Швайцарія). — Папа Пій XII. промовляв до 25,000 робітників, що прибули до Ватикану з ріжних закутків Італії, на тему, як робітникам змагати до цього, щоби поліпшити свою долю і добитись слушних прав. Зазначивши, що попередні папи вже нераз підносили голос в обороні робітництва, Пій XII. остерігав робітництво перед фальшивими теоріями, що заповідають ріжні чуда і рай робітництву, якщо воно дійде до влади. „Спасення і справедливість не дадуться осягнути революційним шляхом, але еволюційним, при допомозі згоди", казав Папа. Насилля, казав Папа далі, приносить тільки знищення, а не будує, воно розбурхує пристрасти, а не їх гамує. Якщо християнські закони справедливости і рівности присвічують поступовій і розумній еволюції, то це є ще найкращий спосіб на здійснення чесних домагань робітництва, казав Папа.

ПОМЕР МУКАЧІВСЬКИЙ ЕПИСКОП АЛЕКСАНДЕР СТОЙКА

ВАШИНГТОН. — Апостольський делеґат у Вашинґтоні дістав відомість, що помер Александер Стойка, греко-кат. епископ Мукачівської епархії в Карпатській Україні. Прожив 50 років. Богословські науки кінчив в Будапешті, а в 1928 р. зістав висвячений на епископа. Мукачево було за його влади осередком найзавзятішого москвофільства.

ПРО ЖИДІВСЬКІ ПОГРОМИ НА УКРАЇНСЬКИХ ЗЕМЛЯХ

СТОКГОЛЬМ (Швеція). — Доносять з Німеччини, що націстівська влада вивозить жидів з усіх країв, що є під німцями, на схід, себто головно на українські землі й там їх винищує ґазом, чи іншими способами. Кажуть, що німці влаштовували жидівські погроми в Львові та в інших галицьких місцевостях. Жидів, вивезених з Франції, Бельґії і Нідерляндів, мали націсти вимордувати в Раві Руській. З жидівських ґет на Волині мало залишитись уже тільки одно. З Рівна мали „виевакувати" нагромаджених там 30,000 жидів, що означає, що їх десь вигублено. Рівне є осідком д-ра Еріха Коха, ґавляйтера України. Д-р Роберт Лей, націстичний президент Німецького Робітничого Франту, обїзджаючи білоруські землі, мав казати в Білостоці й Ґродні таке: „Жиди не є вибраний нарід, добре, але вибраний тільки на те, щоби його знищити".

КОМУНІСТИ ПРОТИ ФРАНЦУЗЬКИХ ҐЕНЕРАЛІВ

АЛЬЖИР. — Випущені ґен. Жіродом з арештів 26 французьких комуністів видали маніфест, в якому звертають увагу на небезпеку, яка грозить Франції з боку тих ґенералів, що тепер захоплюють у свої руки всю власть.

ЯК ДЕРЖАВИ ОСІ ХОЧУТЬ ВОЮВАТИ ҐАЗОМ, ВОНИ ДІСТАНУТЬ ҐАЗУ. Так сказав президент Рузвелт у своїй публичній осторозі проти вживання отруйних ґазів державами Осі. Як показує світлина, Америка не „блофує": вона має кольосальні припаси бомб, набитих отруйними ґазами.

АМЕРИКАНСЬКІ ЛІТАЮЧІ ФОРТЕЦІ БОМБАРДУВАЛИ БРЕМЕН І КІЛЬ

ЛОНДОН. — Восьма Повітряна Сила Злучених Держав виконала в одному дні два налети, найбільші з усіх, які колинебудь повзяла, а то на німецькі пристані Бремен і Кіль, відомі субмаринові бази, що мають найсильнішу протилетунську охорону. Налети відбулись днем. Американці, як подають, втратили 26 чотиромоторових бомберів. Це є найбільша втрата, яку колинебудь вони понесли. В славнім налеті на Бремен з 17. квітня втрачено 16 бомберів і це була досі найбільша втрата, понесена підчас одноразового налету. Та не зважаючи на ті втрати, нанесена ворогови шкода є необчислима. Найважніше було те, що втрати були підчас налету першої формації, яка знищила цілковито протилетунську оборону. Ось тому бомбери, що надлетіли з другою формацією, вже могли спокійно докінчити своє діло, яке виконали „знаменито". При тому ще треба додати, що німці скріпили оборону і вислали проти американських літаків величезну повітряну силу, найбільшу з усіх, як колинебудь висилали в таких випадках.

РУР ДАЛІ НИЩЕНИЙ БРИТІЙЦЯМИ.

ЛОНДОН. — В тому самому дні, як американці бомбардували Бремен і Кіль, британські летуни знову бомбардували Рур, зокрема велике промислове місто Бохум. Але це вже було ночію. Тут теж була завзята повітряна боротьба, в якій британці втратили 24 бомбери. Але самі німці признають, що британці заподіяли їм і тим разом „значну шкоду". І тут німці скріпили теж оборону, намагаючись останками сил боронити Рур від цілковитого знищення.

ТРИ ІТАЛІЙСЬКІ ОСТРОВИ ВЖЕ ПІДДАЛИСЬ АЛІЯНТАМ.

АЛІЯНТСЬКА ГОЛОВНА КВАТИРА В ПІВНІЧНІЙ АФРИЦІ. — По здобуттю Пантелерії й Лямпедузи, двох більших італійських островів, які пробували боронитись перед бомбардованням, третій невеличкий остров, Ліноза, піддався команді британського контрторпедовся без вистрілу. Залога острова була невелика. Зате з Пантелерії вивозять полонених тисячами. Та наразі найважніша справа — це достава поживи.

НА СОВЕТСЬКІМ ФРОНТІ ДАЛІ „ВИПРОБОВУЮТЬ"

ЛОНДОН. — З советських комунікатів виходить, що на цілому фронті є активність головно в повітрі. Совети нищать залізничі комунікації, головно в окрузі Ореля. Подають, що знищили останнього тижня 498 німецьких літаків, а на протязі останніх шість тижнів 3,319.

АМЕРИКАНЦІ ЗНИЩИЛИ 29 ЯПОНСЬКИХ БОМБЕРІВ.

ВАШИНГТОН. — Вже відбулась друга велика повітряна боротьба біля Соломонських островів між японськими і анмериканськими летунами. В тій боротьбі взяло участь до 50 японських Зеро-бомберів, з чого половина цістала цілком знищена. Американці втратили шість літаків.

КОМАНДОС ВІДІГРАЛИ В АФРИЦІ ВЕЛИКУ РОЛЮ.

КАЇРО (Єгипет). — Боротьба Аліянтів за посідання Африки вже покінчена. Тому, як кажуть, уже можна сказати всю правду про те, хто прислужився до цеї перемоги. Отже подають, що дуже багато допомогли британські командос, спеціяльно витреновані до того, щоби шкодити ворогови на його власній території. Згадані командос винищували на тилах ворога літаки, нагромаджені для налетів на Аліянтів, як теж давали відомости про всі його рухи. Командос мали навіть свою „головну квантиру" таки недалеко самого ґен. Ромеля.

МІЛІОН НЕЗДАЛИХ ДОМІВ В АНҐЛІЇ.

ЛОНДОН. — На 13 міліонів мешкальних домів в Анґлії є один міліон таких, які цілковито не надаються для того, щоби люди могли в них жити.

ЗНАМЕНИТО РОЗВЯЗАЛИ ХАРЧОВУ ПРОБЛЕМУ.

ЛОНДОН. — Анґлія може виказати дуже добрі успіхи на домашньому фронті, коли іде про харчові справи. Особливо знаменито є контрольована ґуртова продажа харчів. Толкують собі це в першу чергу карністю анґлійців, що підпорядкувались урядовим приписам і їх солідно виконують. Але допомогло цій справі теж і те, що уряд призначує річно 145 міліонів фунтів стерлінґів на допомогу фармерам і тим, що спроваджують поживу споза Анґлії.

НАВІТЬ НЕ МОЖНА НАРІКАТИ!

ВІШІ (Франція). — В цілій Франції відчувається брак хліба. Та так є, що цей брак треба зносити мовчки, бо не можна голосно нарікати. Офіціяльно — нема ніякого браку. Бракує поживи тому, бо минулого року скоро зіли те, що принесли жнива, а довози з Африки не дописали. Тепер буде ще гірше.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Письменний текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, в котрім оголошуючий хоче мати своє оголошення.

За оголошення редакція не відповідає.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
Поодиноке число три центи.		Three cents a copy.	
На рік	$7.00	One year	$7.00
на пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
Число з суботи (з англійською частиною):		Saturday's Issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	$2.50	One year	$2.50
На пів року	$1.50	Six months	$1.50
В Джерзі Сити і Заграницею:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$2.75

Ще Один "Американський Плян Бевериджа"

Великі американські ґазети пишуть мало про новий проєкт суспільного забезпечення, що його внесли в сенаті Ваґнер і Морей, а в палаті репрезентантів конґресмен Динджел. За те ті самі ґазети з похапцем розписуються про всякі закиди, котрі хтонебудь піднесе проти нього. Це є обявом зорганізованої кампанії проти проєкту, а мимоходом доказом його поваги.

І справді новий проєкт Ваґнера, як його загально називають, є без сумніву одним з найзамітніших законних проєктів. Багато знавців признає йому вищість над тепер уже ославленим рапортом Плянової Ради Державних Ресурсів. Як первісний британський плян Бевериджа, на котрому певно взорувалися й рапорт Плянової Ради й проєкт Ваґнера, є це широкий проєкт, що обіймає в одну цілість забезпечення проти грошевих втрат, які випливають з безробіття, недуги, нездібности до праці, старости, вдовицтва й смерти. Він йде дальше, ніж плян Плянової Ради, бо він подає конкретний плян медичного й шпитального забезпечення й дає захорону членам збройних сил на випадок демобілізації.

Під іншими зглядами новий проєкт Ваґнера йде по лінії рапорту Плянової Ради Державних Ресурсів. Він радить установити замісць теперішньої скомплікованої федерально-стейтової системи забезпечення проти безробіття одну систему на весь край. Він радить продовжити плачення забезпечення за безробіття з теперішних 15-16 тижнів на 26, а може й 52 тижні. Він радить розтягнути оплату на старість на особи, які нині не є забезпечені, як фармерів, домашню службу, дрібних бизнесменів і професіоналістів. Він радить розтягнути заплату забезпечення на особи, часово або постійно нездібні до праці.

Справжні прихильники суспільного забезпечення відкрили три недостачі законопроєкту Ваґнера: Перше, що проєкт забезпечує лікарську поміч, але не дентистичну, що є поважною недостачою, коли йде за діти, котрі в Америці часто терплять внаслідок браку дентистичної опіки. Друге, проєкт не дає належного забезпечення на випадок надзвичайно коштовних родів. Третє, проєкт Ваґнера не має постанови про дитячі грошеві пайки „на видатки", як це має британський проєкт Бевериджа, котрий уважає такі пайки сущною признакою розвою демократії.

Це лежить в інтересі громадян й громадянських установ, зацікавлених в суспільному поступі, подбати за те, аби проєкт Ваґнера був належно передискутований в громадянстві й конґресі й остаточно став законом, якщо не в поправленій формі, то принаймні в такій формі, в якій він був внесений.

Женім Ворожі Підшепти!

Секретар війни Стимсон розкрив публично огидну кампанію підшептів проти одної з сущних частин американських збройних сил, а саме жіночого корпусу армії („ваакс").

За заявою секретаря Стимсона, цей корпус представляє поважну силу. Досі приступило до нього коло 65,000 жінок, а кожна така жінка звільняє від якоїсь служби, потрібної для війська одного вояка, який завдяки тому може бути вжитий на фронті. З того одного вже стає ясно, що ворогови є дуже важно, аби ослабити нашу боєву силу через ослаблення жіночо корпусу, бо жіночий корпус становить сущну частину тої сили, котра остаточно доведе ворога до безумовної здачі. Тому й не дивниця, що ворог робить усе можливе, аби здержати дальшу рекрутацію до цього корпусу або навіть в якийсь спосіб вибивати з рядів уже зорганізованих жінок.

З жінками боротьба лекша в тому, що жінка дуже залежна від публичної опінії, передусім щодо своєї моральної репутації. В неї й вдарив ворог. Отже пущено проти жіночого корпусу в рух низку підшептів, що мовляв жінки того корпусу поводяться свобідно з вояками та що з цеї моральної свободи, чи властиво сваволі, виявляються опісля різні наслідки в виді полових недуг і потомства. Коли звичайні балачки не бралися, бо люди вірили в командування своїх збройних сил, що воно до таких річей не допустило би, пущено в обіг підшепти, які водночас ударяли в жіночий корпус та підривали довіря до військового командування. Пустили саме чутки, що саме командування військ, замісць поборювати лихо в жіночому корпусі, потурало порокам, а старалося запобігати тільки наслідкам, чи пак їх затирати.

Воєнний департамент мовчав, припускаючи певно, що в Америці люди досить дозрілі, аби на такі сплетні ловитися. Коли одначе ці чутки помістила як правдиві факти одна велика нюйорська ґазета, зрештою відома зо свого ізоляціонізму, департамент війни бачив, що прийшла пора ділати, бо тепер уже видно читачі ґазети можуть справді подумати, що чутки правдиві. Тому й виступив секретар війни на пресовій конференції з відповідним роскриттям щодо цих сплетень. Він зазначив, що ті підшепти не мають ніяких основ у фактичному стані, що підшепти могли вийти тільки від ворога та що вони можуть бути поширювані тільки людьми, байдужними на інтереси Америки.

Рівночасно пішла акція з інших сторін. Конґресменки, наприклад, стали думати над тим, чи не можна би запобігти поширюванню таких спліток законним способом, а представники релігійних організацій ствердили публично на основі розслідів таборів жіночого корпусу, що родичам нічого боятися за моральний стан дочок у корпусі.

Раб про "Обєднану" і "Вільну" Україну

Промовив отже й сам „голова Президії Верховної Ради Української Радянської Соціялістичної Республики". Підписався як „Михаїл Гречуха". Написав відозву до українських большевиків в Америці. Бо й до когож іншого міг би промовляти? А дістали ту відозву, очевидно, большевицькі „Українські Щоденні Вісті". Пишуть в числі з 6. червня, що Гречуха вдарив „по фашистських підсобниках, які намагаються відділити Україну від вільного союзу радянських народів".

У відозві цього Гречухи до „наших братів українців в Америці", читаємо, що український нарід обєднався „міцно довкола свого мудрого провідника і керівника Сталіна". І булоб там, як виходить з слів Гречухи, усе гаразд, якби не те, що:

„Ґрупа самозванців з так званого „Комітету Українців Канади" почала ,стару пісеньку про відділення „України від Радянського Союзу", та про „окрему українську державу в Европі"..

У звязку з тим читаємо ще ось що:

„Та український нарід чув уже цю пісню, він знає, на яку арію вона співається: арія була спрепарована в Берліні. Її співали кайзерівські грабіжники в 1919 році, коли вони ішли тортурувати і плюндрувати Україну та мріяли зробити її своєю кольонією. Тепер знову чути цю саму стару брехливу пісеньку, отже, виходить, що ті, які хотіли поневолення України, ще не вигинули. Наш ворог знає, що Україна не може бути поневолена, коли її обороняють всі вільнолюбні народи Радянського Союзу. Щоб задоволити Гітлера, фашистські підсобники хочуть відділити Україну, ізолювати її, змусити її шукати за союзниками між смертельними ворогами — гітлерівською Німеччиною і польськими поміщиками, які й до сьогодні не можуть погодитись на велике історичне обєднання українського народу. Їхня брехлива пісенька не обмане нікого. Весь український нарід знає, що вільна Обєднана Україна можлива тільки як радянська держава, на вільній основі, в системі великого братерства народів — в системі Радянського Союзу. Нема іншого шляху до щасливої будучности, нема іншого шляху до добробуту і слави України..."

Ще мабуть історія людства не записала, щоби десь у якогось народу був такий президент, щоб ось так нападав на таких, що хочуть, щоб його „держава" і його нарід стали справді вільними. Гречуха ввійде в цю історію як клясичний зразок того, до якого упадку може дійти людина в диктатурах і тоталітарних режімах, стаючи сліпим знаряддям цеї системи. Вона, як бачимо, готова виявити себе навіть ворогом свого власного народу, затративши почуття національної чести і гідности, які має свобідна людина, чи навіть людина в неволі, але з свобідною, а не рабською душею.

З Канади про Напад на К.У.К.

Канадійська і канадійсько-українська преса відгукнулись, цілком зрозуміло, в сильний, рішучий і поважний спосіб на напади Богомольця, Тичини, Корнійчука чи Гречухи, звернені проти Комітету Українців Канади, за те, що той Комітет взяв в оборону право українського народу на самостійне життя. Замітне тут те, що у всіх тих відповідях усі спільно виходять з такого заложення, що ці напади — це діло Москви.

„Новий Шлях" з 5. червня в статті п. н. **„Закоротка рука"**, стверджує, що виступ Богомольця і тов. мав „зміцнити становище горстки канадійських большевиків українського походження до тієї міри, щоб канадійська публична опінія уважала їх виключними місцевими виразниками політичних стремлінь українського народу в Україні, а навіть репрезентантами усіх канадійських українців".

А далі пише таке:

„Сьогодні нам уже зовсім ясне, що довга рука з Москви хотіла завдати смертельний удар канадійсько - українським орґанізаціям, які не хочуть скакати під звуки червоної імперіялістичної балалайки в Москві, а глядять на всі міжнародні й народні справи, в тому і на українську справу, з точки погляду Атлянтійського Чартеру, Чотирьох Свобід і тих усіх вольностей, які аліянтські провідники — Чорчил і Рузвелт — визнали аліянтськими цілями цієї війни.

„Удар Москви не збив із ніг Комітету Українців Канади і не зрушив із національних позицій канадійських українців...

„Удар Москви був виміряний цільно і в корисних для неї обставинах. Він був сильний, але не смертельний. Канадійські українці, які жертвують собою за виграння цієї війни, не пожалують пожертви на те, щоб і мир по цій війні був виграний. Ради виграння того миру вони в потребі забірають і забіратимуть голос і в українській справі... Всякі чужі, позаканадійські руки, закороткі, щоб замкнути уста канадійським українцям... На напад з Москви ми вже дали словну відповідь, а тепер старатисьмемо дати ще іншу відповідь. Ми відповімо збільшенням нашої праці для воєнного зусилля Канади. Це буде одно з завдань Конґресу Українців Канади".

Знов **„Будучність Нації"** з 1. червня в статті **„Москва нападає на Комітет Українців Канади"** читаємо ось що:

„Раби, підніжки, грязь Москви! Такими словами називав найбільший український поет, Тарас Шевченко, в „Посланію" тих членів українського народу, котрі в його часах зраджували Україну і йшли до москалів. Краялося з жалю серце цього великого сина України, коли видів, як декотрі українці розпинали своєю зрадою любу Україну...

„І нині, коли наша люба Україна стогне в страшній неволі, землиця її спалена, поорана ворожими стрільнами, засіяна кістьми вірних синів, знаходяться ще невірні її сини, котрі своєю зрадою розпинають Україну, запродують її у страшне ярмо рабства.

„Недавно тому Комітет Українців Канади вислав меморіял до премієра Канади Мекензі Кінґа, в якому заявив, що український нарід бажає самостійної держави, а на основі історичних даних подав, що землі, за котрі спорили між собою поляки і большевики все були, є, і будуть землями і власністю українського народу.

„І повторились сумні часи рабства з часів Тараса Шевченка.

„Однак цим разом лютим ворогам України не повелося...

„Ми від себе спитаємо: від коли то є злочином домагатися свободи для якогось народу?

„Чи може тому, що лютий ворог цього не хоче і боїться?

„Ми живемо в XX. столітті, де кожний нарід має право на свободу і незалежність в своїй власній державі. Український нарід засвідчив це право через століття кровю соток тисяч своїх найкращих синів. Ми тепер якраз боремося за свободу і проти напастей тиранів. До цього взивав і Тарас Шевченко:

„...Вставайте,
Кайдани порвіте,
І вражою, злою кровю
Волю окропіте!"

НАСЛІДКИ БОМБАРДУВАННЯ НІМЕЧЧИНИ.

БЕРН (Швайцарія), (ОНА). — Повітряна фльота Обєднаних Держав вже так далася німцям в знаки, що вони зачинають проклинати того, що видумав літаючу машину. Були колись часи, що німці грозили своїми нурцями цілому світови, а нині сотні тисяч німецького народу блукає по краю і проклинає американську повітряну фльоту. Американські летуни вже так знищили деякі околиці в Німеччині, що камінь на камені не остався. Там вже є сотні тисяч бездомних людей. Вони ходять голодні і босі, бо гітлерівська воєнна машина не передбачувала чогось подібного і не подбала за те, що як в якійсь околиці буде повітряний рейд, то нарід повинен мати не тільки підземні сховки, але й нагоду негайно вибратись в інші сторони. Гітлерівці чомусь були певні, що Аліянти не будуть бомбардувати Німеччини й не робили великих приготовань. Тепер переконалися, що це була помилка, але вже запізно.

До Швайцарії прийшла вістка, що під час аліянтських рейдів втікає з концентраційних таборів багато інтернованих людей. Вони укриваються в лісах, а дiставшись до швайцарської границі, стараються дістатись до Швайцарії.

ЩОБ СПОВНИТИ ЯКСЛІД ОБОВЯЗКИ ЧЛЕНА УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, ТО НЕ ВИСТАРЧИТЬ НАЛЕЖАТИ САМОМУ ДО СОЮЗУ. БО ДО ЧЛЕНСЬКИХ ОБОВЯЗКІВ СВІДОМОГО ЧЛЕНА НАЛЕЖИТЬ ТАКОЖ ОБОВЯЗОК ЗАПИСАТИ ДО СОЮЗУ ЦІЛУ СВОЮ РОДИНУ, СВОЇХ ПРИЯТЕЛІВ ТА БЛИЗЬКИХ ЗНАЙОМИХ.

ГРИГОРІЙ КВІТКА-ОСНОВЯНЕНКО

ЩИРА ЛЮБОВ

6)

Незабаром прийшла і Галочка, та чи раздяглася чи ні, чи поприбирала своє усе чи ні, а вже питається:

„Що то за пан з вами, панотче, сидів?"

— То такий пан, доню, що благодать Господня! Я і не бачив нікого простішого, як він. Не гордий, таки сам своїми руками узяв та й посадив мене край себе. Та що за преумні розговори говорив! По вік того не забуду. Обіцявся і у ту неділю вийти до мене: каже, що йому зо мною буцім то весело було.

Здається так, що Галочка, почувши, що цей офіцир у ту неділю вийде, неначе трошечки почервоніла, так на одну годиночку, а далі і каже: „Мабуть що десь що розумне говорив, бо на нас і не дивився, і хоч я двічи проводила дівчат у кривого танця край самих вас, та він і не зирнув ні разу".

— Йому не до вас було; він мені у ту пору розказував, що, каже, не сонечко ходить, а земля кругом нього обіходить.

„Бач, що!" сказала Галочка, дивуючись.

— Е, чи тільки він премудрости і розказував? Колиб ти послухала його!

Галочка — хто її зна, чи вона утомилася, граючи з дівчатами, чи що, а щось не така веселенька була увесь вечір, як завсіди. Усе більш мовчала. А як лягла собі спати, то вздихнула і подумала собі: „Чому це пани красивіші від простого народу?..."

Як це було коло Теплого Олексія, так уранці дуже гарно було: на дворі сонечко сяло, згрівало увесь мир, берези починали розпукуватися, травонька зеленіла, і вже і проліски у садку Олексієвому процвитали, так було ґарно, що аж дух радувався. Галочка устала веселенька, румяна, красивіша і вона здавалася: упоравши, що треба було, сідаючи за роботу, перелічила: скільки днів зісталося до тієї неділі?... Мабуть за тим, чи вспіє докінчити свою роботу... Одначе лічивши, як сказала: „суботонька, а там і неді...", та впять щось то зарумянилась трошки, та ніби усміхнулась, махнула ручкою і сіла швидче за роботу.

„Таточку-голубчику!" сказала Галочка, як увійшов батько, управивши батраків: „це мені на вдивовижу! як таки можна, щоб сонечко стояло, а щоб земля ходила? Це мабуть панські вигадки?"

— Ні, доню, зовсім не вигадки, воно так і є. От як мені учора офіцир розказував...

Тут Галочці щось веселенько стало на серденьку... Мабуть вона зрадувалася, що почує, що і як у Божому світі робиться? Може...

Батько їй багато розказував, що він чув від офіцира, і закінчив, що розумнішого чоловіка ще і не бачив. А Галочка йому в одвіт тільки і промовила: „Еге!" а то усе слухала пильно і усяке слово запримітила, і жалкувала, що нікому їй розказати того усього, що офіцир казав батькові.

У середу Галочка вздихнула, та й подумала: „Як то ця неділя довго йде! скільки вже днів, а ще й доси середа! до неділі ще..."

І впять вона закраснілася...

У суботу увійшов Олексій у хату швиденько, та й каже: „Знаєш, Галю, що я надумав? Офіцир зовсім не пишний і зовсім не гордий. Закличу його до нас полуднувати завтра". Галочка так і сторопіла. Дума, і не зна, що сказати.

Батько впять її спитав: Чи добре так, чи як думаєш?

„Та вонob то, пожалуй, добре", ледве промовила Галочка: „так глядіть тільки те, чи підеж він до нас, до простих мужиків?"

— О, я знаю, що піде, сказав Олексій. Коли посадив мене край себе і казав, що ми перед Богом усі рівні, так такий вже не одцурається від хліба-соли. Та і щож? Зберімося, налагодимося, а не прийде, як хоче.

„А щож ми йому налагодимо? У нас панського нічого нема, та й не знаємо, що для панів треба".

— Дурна ти, душко! Не усе однакову хліб-сіль Бог дав, що пану, що усякому чоловіку? Чого тут? Що є, то й подамо. Ми не пани, і він зна, що в нас панського нічого нема! Та і об тім не турбуйся. Я постачу усе. Ти йди собі на вулицю грати, а я покличу Домаху: та була у пана наймичкою, та зна, де що як зварити. А ти не турбуйся ні об чім.

Як же таки Галочці, будучи хазяйкою, та не турбуватися? Роботу свою заховала, кажучи: „Вже тепер ні к чому починати квітки вишивати, вже суботонька. Я ліпше нароблю квітків з шпалер, та заквітчаю святі образи; он і голуби вже старенькі, треба новеньких зробити; та і піч, бач, як поколупалася!..."

От і покликала зараз наймичку і звеліла усю ту глину на печі, що поколупалася, стерти та новою позамазувати скрізь. Бо піч була з зелених водолажських кахлів, та на споях червоною глиною позамазувана, та так гарно було, що не то що!...

Наймичка піч пора, батрак долівку землею рівня, де повибивалося, а Галочка вяже квіточки, та які вміла, які знала, самих гарних наробила і голубів новеньких попривішувала. А сама усе турбується думкою: „Колиб же гарної рибки придбали! Хто то в них буде купувати? Що то, якби мені воля: я сама пішлаб на місто та й купилаб, якої сама знала... щоб не стидно було".

От у неділю, чи пообідала мерщій чи ні, зараз Галочка підмела велику хату, повісила на кілочок чистий рушник, довгий та предовгий, та мудро усякими цвітами вишитий, накурила ладаном кріпко і заперла хату, щоб не видихалося, поки... У кімнаті стала вбиратися. І що то вирядилася! гарно та прегарно! Дорогого нічого не брала, так ліпше від простенького; та як же то на ній усе чепурненько, любенько, штепненько, як на картинці. Чи пора чи не пора збиратися, вже вона і вибігла... Біжить вулицею і землі не доторкається, а на душі так їй чогось то весело, так весело!... Добігла — і дівчат нема нікогісінько!... Зирк, і на колоді не сидить... батько ще не вийшов. А вже з десяток халахурів вже і швандяють по вулиці, дожидають збору дівчат.

Що тут Галочці робити? де їй дітися? „А що за преліниві дівчата", думала собі, надувши губенята з серця та мотаючи рушничком, що узяла підперезатись. „Чи вони сплять, чи що? Але і доси не виходять; а там гляди, і вечір, а там і піст кінчається. Колиж ми награємось? Побіжу їх збирати мерщій".

(Дальше буде).

Огляд Новин

(Подає **Елмер Дейвис,** Директор Бюра Воєнних Інформацій).

Війна на Тихому Океані.

Токійські пропаґандисти тепер жаліються, що залога на Атту була значно слабшою ніж американські військові частини. Певно, що була слабшою, хоч не настільки, як то заявляє Токійо. І за це маємо дати признання нашим командуючим. Завданням війни є перемога. І то перемога за найменшу ціну. Спосіб досягнення того — першими прийти і з більшим числом вояків. З бігом війни японці будуть змушені все більше й більше нарікати на те, що їх було менше.

Якраз рік тому відбувся бій, в якому японці не були в меншому числі, навпаки їх було значно більше. Це повітряний і морський бій біля острова Мидвей. Наша там перемога була поворотною точкою у війні на Тихому Океані. Місяць стримано ворога на Коралевому Морі, але він все ще тоді був дуже сильним, а наша морська фльота ще не прийшла до себе після погрому в Перл Гарбор. Бій біля Мидвей провадили ми з напруженням сил. Те, що наша морська і військова команда зібрала все, що мала до розпорядимости, в точному місці і в точний час, свідчить про її високу вартість. До того часу ми все думали, де на нас нападе ворог; але в бою біля Мидвей японська фльота втратила ініціятиву і вже більше її не відзискала.

Японська окупація островів Атту і Кіски була частиною ціни, яку ми заплатили за перемогу у Мидвей. Вони послали порівнююче мало війська на Алевтські острови в надії, що наша команда відтягне сили від Мидвей і Гаваїв — головної мети їх нападу. Наші провідники знали це добре. Знали, що малі острови на кінці Алевтської ґрупи мають менше значіння і ми можемо їх відібрати у відповідний час. Наколиб ми втратили Мидвей, то на сьогодня можливо довелосяб боронити наше власне західне побережжя замісць того, щоби битися в Новій Ґвінеї та на Соломонових островах. І всеж є люди в цій країні, які вже рік кричать, що Алевтські острови є найважнішим місцем на Тихому океані. Може тому, що належать до Америки, хоч дуже мало американців бачили їх до війни, і треба їх негайно відібрати, без огляду на те, чи ми чогось не зробили деінде. Таким думанням можна програти кожну війну. На щастя наші начальники штабу доказали, що знають своє діло.

Французька Єдність.

Де Ґоль і Жіро вкінці зійшлися і зорґанізували комітет, який має правити всіма французькими територіями, не окупованими ворогом, аж до часу, коли буде звільнена сама Франція. Тоді цей комітет передасть владу тимчасовому урядови, який буде встановлений згідно з законами Французької Республики. Так буде відновлена Французька Республика, та, якої ідеї свободи, рівности та братерства Петен та інші вішисти думали, що вже знищили. Згода, довершена в Альжирі є перемогою над реакційним рухом, втіленням якого є Віші; вона є запорукою, що французи відновлять свої свободи у Франції.

На підставі тих інформацій, що є під рукою, заслуга за те порозуміння належить головно двом особам — ґенералови Карту, який користався довірям Жіра і де Ґоля, та Жан Монне, який найбільше спричинився до звільнення уряду Жірода в Північній Африці та на його переміну з воєнного і бюрократичного на управління довірених осіб, які працюють для республики. Але до остаточної згоди дійшло не без дешевого політиканства, головно з боку де Ґолістів. Жіро тепер усуває деяких осіб, проти яких рішучо був де Ґоль. Щоби нова влада мала успіх, міг би і де Ґоль цілком певно позбутися деяких осіб.

Міжнародня Пропаґанда Поневолених Народів

I.

По невдалій спробі відбудови української державности, чимало у нас говорять та пишуть про причини цеї невдачі. Звичайно приписують вину нездарности військового проводу, байдужности мас. Дехто каже, що українська „дипльоматія" була нездарна, бо не змогла вимогти у можних цього світа, щоби вони „признали" українському народови право на самовизначення, та дали моральну і матеріяльну підтримку його визвольним змаганням.

Розсліджування причин невдачі є корисне, бо тільки пізнавши недомагання в минулому, можна їх лекше оминути в майбутньому. Однак недобре придержуватися при цій аналізі самих екстремів. Наприклад: думати, що добути самостійність зможе нарід виключно власними силами, при чому міжнародні чинники не малиб мати на це ніякого впливу; з другого боку вірити, що питання державної незалежности може бути розвязане тільки на міжнародньому форумі, чи, що якась сила вкінці змилосердиться над українцями та звільнить їх від небажаної опіки їхніх сусідів. Очевидно, що увесь тягар боротьби за волю мусить понести сам нарід ,а до цеї боротьби мусить зібрати всі свої сили.

Не менше однак важним є старатися звести перешкоди, які стоялиб на шляху до визволення, до можливого мінімума. А перешкоди ці можуть бути не тільки зо сторони здеклярованих ворогів української нації, але також і зо сторони інших націй чи держав, які хоч не є безпосередно заінтересовані в її поневоленню, але через недостаточне обзнакомлення з її визвольними ідеалами, ставляться до них ворожо або байдуже.

Ось такі перешкоди міжнароднього характеру треба передовсім усунути і це є одним з головних завдань міжнародньої пропаґанди поневоленої нації.

Життя нації не дасться цілковито ізолювати так, щоби на хід його не впливали жадні посторонні чинники. Проявляється це життя у змаганнях до певних цілей, котрі мають забезпечити існування нації та її моральний і матеріяльний добробут. Успіхи цих змагань залежать в першу чергу від енерґії, яку нація може вложити для осягнення ось тих змагань та на доцільному використанню цеї енерґії, а в великій мірі успіх залежить теж і від цього, як до цих змагань поставиться її окруження, в першу чергу ближчі та дальші сусіди.

Очевидно, що інтереси одної нації є дуже часто розбіжні з інтересами другої, а це доводить до ворожнечі між ними, а навіть до збройного конфлікту.

Завданням політичного проводу нації є усувати всі непорозуміння шляхом мирним, а з другої сторони, також позискати для своїх цілей на міжнародньому полі якнайбільше число приклонників, щоби, на випадок збройної боротьби з другим народом, могти одержати від них матеріяльну й моральну підтримку, або в крайному випадку, осягнути від них хоч „прихильну" невтральність. Бо від числа і сили союзників, як і числа й сили ворогів, дуже часто залежить успіх або неуспіх боротьби. Давна німецька засада „чим більше ворогів, тим більше слави", показалась у практиці дуже нерозумною.

Коли державні народи роблять усі зусилля, щоби дійти до ось таких договорів з сусідами, то тим важнійшою ця справа для поневолених народів. Не маючи змоги створити власну збройну силу, поневолена нація мусить позискати для себе симпатію на міжнародньому ґрунті. Не для того, аби вона рахувала на чужу поміч, а тому, щоби безпосередно незаінтересовані народи чи держави не ставали на перешкоді її визвольним змаганням та не ставали по стороні гнобителя. Аби поневолена нація могла осягнути такі позиції на міжнародньому полі, вона мусить показати світови, що вона існує; переконати його про своє право на самостійність та про свою здібність до самостійного життя. Рівнож поневолена нація мусить виказати свою культуру, доказати, що йде з духом часу, бере активну участь у всіх його культурних проявах, та тим самим має право засісти „в народів вільнім колі".

Очевидно, що вороги нації будуть старатися всіма силами затемнити та перекручувати історичні факти та предложити світови цілу історію поневоленого народу в такому світлі, як це для них найдогідніше.

Цю ворожу працю поневолена нація мусить спаралїжувати; представити історичні події в правдивому світлі; видвигнути з них усе, що могло би принести якінебудь користи для історичного обосновлення права нації на самостійне державне життя та поширювати це всіми мовами по цілому світі так, щоби про них знали не лише вибранці, але й найширші верстви усіх народів світа.

Не менш важним являється знання власної історії для цілого *поневоленого народу, бо* воно звязує минуле народу з його сучасним. Бо, як каже польський ґенерал Л. Мерославскі:

„Смертельною небезпекою для поневоленого народу, щоби він, чи то з привички, чи то з перевтоми, або з дрімоти, не признав своєї вязниці за звичайне мешкання, та не розлюбувався в нім, а далі, щоби через його мовчання не передавнилося його право і він не передав своїм гробарям права заступати себе на зборах *інших народів.*

„Це, що було болем і стидом для нас старших, не повинно перестати бути ним і для цеї молоді; в той спосіб поміж поодинокі звена нашого мученичого ланцюга — не повинна мов ржа — закрадатися безідейність. Ми, поляки, любимо малювати народи, що не журяться за завтрішнє, бо мають з чим на це завтра ждати, та даремно хочемо себе заговорити та **співом заглушити наш сором".**

Звязати [illegible] ним та зробити висновки на майбутнє, ось це завдання історії поневоленого народу. Використання цих висновків в праці між іншими народами, це завдання пропаґандної ділянки.

(Далі буде).

ПРЕЗИДЕНТ ВИТАЄ СУСІДА. — Іхінйо Моріґо, президент Параґваю, відвідує президента в Білому Домі.

З МУЗИКИ

РЕКОРДУВАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ПІСНІ ПІД ПРОВОДОМ ПРОФ. О. КОШИЦЯ

Уже минуло два місяці від часу, як зачато проби Українського Хору, підібраного проф. Олександром Кошицем, що під його орудою підготовляє репертуар з українських пісень для їхнього зарекордування. Це вже останній тиждень проб. А хто на них бував, чи може вже чув ті рекорди, що вже набрані, той може поділитись з українським загалом хіба тою милою вісткою, що отсе на докінченню прекрасне культурне діло, що внесе радість в кожну українську хату в Америці та приєднає українській культурі нових прихильників в американському світі. Поборено отже незвичайно важкі трудноші з добором співочих сил, як й інші. І тому вже незабаром почуємо в найкращому виконанню чудові українські коляди, щедрівки, та історичні, козацькі, стрілецькі, гуцульські, лемківські чи інші пісні, в аранжировках найкращих українських композиторів.

ШІКАҐОВСЬКА ХРОНІКА

Подає СТЕПАН КУРОПАСЬ.

Українське Віче продажі воєнних бондів відбулося у нас в неділю, дня 23. травня, в Домі Відділів Українського Народного Союзу. Не зважаючи на солідну підготовку з боку Ліґи Американців Українського Походження, яке це віче уряджувало, широкого розголосу на радіо і в пресі, участь українців на цьому вічу не була такою, як можна було сподіватися.

Правда, був дощ, були й інші підприємства. Та зате треба ствердити, що був успіх в продажі бондів. Це було перше віче, де т. зв. обітниці (пледжес) на закуп бондів не мали місця. Тут треба було купувати бонди за готівку. Присутні на вічу купили готівкою на 10 тисяч бондів і стемпсів. Купно бондів на вічу було получене з вибором української „Мис Либерті". Кандидатки на цей титул, себто пані Дворянин і панни: Павлина Попадюк, Олена Куць, Ольга Николаїшин, Емілія Левтюх, Емілія Курко і Марія Ромеців, продавали бонди ще й перед вічем.

По продажі бондів спеціяльна комісія ствердила, що панна Ольга Николаїшин, продала найбільше число бондів. Тому проголосили її українською репрезентанткою в конкурсі всіх національностей, що відбудеться внеділю, дня 20. червня в „Медайна Темпел" з нагоди Всенаціонального „Педжент". Там репрезентанти — дівчата від всіх національностей будуть змагатися за титул „Мис Либерті" — міста Шікаґо.

Віче було получене з концертом. Співав хор ім. Лисенка під проводом п. Атаманця. Сольові виступи мали [illegible] на Мазурик і Фещин. Промовляли д-р Лайнґ, предсідник департаменту скарбу. Він говорив коротко і зрозуміло. Ось так: Америка є у війні і її мусить виграти. Не може й подумати, щоби програла, бо тоді горожани цеї країни мусіли би платити величезні кошти воєнних репарацій і спосіб їх життя впав би до низького уровені. Отже в інтересі нас всіх є, щоби війну виграти, а що війна коштує гроші, то їх мусимо зложити через закуп воєнних бандів.

Промовляли ще: Роман Смук, Богдан Пелехович, Михайло Петрів і пані Марія Костів. Жіноче Товариство ім. кн. Ольги держало порядок.

Дуже мокре літо маємо в Шікаґо й околиці, та взагалі в цілому середному заході. Нема дня, щоби не падав дощ, як не в день, то вночі. Місто не відчуває цього так дуже, бо змокне і висхне, але провінція терпить; фармери спізнені з роботою і поділ їх праці так нарушений, що вже майже пізно сіяти кукурудзу чи стручкові насіння, а на бараболю уже час найвищий. Веґетаційний період — себто час потрібний для життя деяких ростин вже дуже скорочений безнастанними дощами, так, що тисячі акрів останутть цього року можливо пусткою. Зате на городовину це добре. Навіть шікаґовські „вікторі ґарденс" вже мають салату і цибулю, готову до спожиття. У звязку з безнастанними дощами повиливали ріки і залляли тисячі акрів найкращої землі.

Чеський президент Бенеш перебуває тепер в Шікаґо, де відбуває наради з чеськими громадськими діячами. В часі його побуту в Шікаґо уряджують чехи, а подекуди й словаки, окремі віча для своїх, а окремі для американців. Чехам, малому народови, а словакам ще меншому, дуже легко уряджувати народні віча. Вони вже мали свою державу і їх ніхто не збирається покищо проковтнути. З ними є світова опінія; їх всі розуміють і їм стараються помогти. Для них двері відчинені до посадника міста, до радіових передач. І до преси їм лекше дістатись, а то й до президента держави. У них легко бути діячем, чи лідером.

Зате інакше з українцями, хоч їхні предки проляли ріки крови за княжих і козацьких часів, обороняючи християнську цивілізацію перед ріжними Джинґіс-ханами давних і нових часів. Часописи бояться згадати за право України до Свободи, бо ніби „не треба дразнити союзника", а Совєтський Союз устами своїх державних мужів виразно голосить, що забере соборну Україну під свою опіку. **Значить волі для наших братів в Україні не буде. І так 45-міліоновий народ то виринає то потапає. Раз пишуть за нього забагато, другим разом і словом не хочуть згадати.**

З приводу цього не треба попадати в зневіру! **Треба лише нашим людям знати,як це тяжко приходиться нераз працювати для правди — помагати поневоленим братам.** Пишу це тому, бо чую, що нині люди ще дальше говорять: **Всі щось роблять для своїх братів в краю, а за нас не чути.**

Випродаж Книжок

~~ІСТОРИЧНІ,~~ СЕНЗАЦІЙНІ И ВОЄННІ ОПОВІДАННЯ,

Франко Іван: **Лис Микита.**	$ .50
Леонтина Лучаківська: **Домашна Кухня або як Варити і Печи.** Часть І. і ІІ. Ціна	$ .75
Великий Сонник з Нумерами. Брош.	$ .40
Міліони Снів. Український Сонник. На підставі Халдейських, Єгипетських та Перських джерел. Без нумерів. Брош.	$ .60
Полянич Б.: **Кімната з одним входом.** Сензаційна повість	$ .50
Полянич Б.: **Товариші успіху.** Сензаційна повість	$ .40
Церковні Пісні з нотами, на всі свята цілого року, брош.	$ .50
Рахункова книжечка	$.50
Рідне Слово, збірка новель і оповідань українських авторів, бр.	$ .75
Д. Дорошенко: **Славянський Світ** у його минулому й сучасному, в трьох томах, брош. $1.25, опр.	$1.50
П. Куліш: **Чорна Рада,** хроніка з 1663 року, повість з ілюстраціями, бр. 75 центів, опр.	$1.00
Ю. Федькович: **Люба-Згуба,** повість, опр.	$ .35
І. Сорокатий: **До Складу І Прикладі**	$ .20
К. Поліщук: **Отаман Зелений,** сучасний роман, в трьох частинах, бр.	$1.00
Г. Хоткевич: **Камінна Душа,** повість, брош.	$1.50
Чайковський А.: **Не було виходу.** Історія одної парцеляції. Оповідання з галицького життя	$ .35
Чайковський М.: **За силу сонця.** Фант. оповідання. Опр.	$1.25
Кобилянська Ольга: **В неділю рано зілля копала.** *Оповідання*	$ .65
Чернява Іван: **Люди з Чорним Піднебінням.** Повість. Прош.	$ .40
Вибір творів Ю. Федьковича. Брош.	$ .40
Франко Іван: **Оповідання.** Зміст: Малий Мирон, Грицева шкільна наука. Оловець. Борис Граб і інші	$ .65
Чехов А.: **Оповідання.** Переклав О. Бабій	$ .25
Филипчак І.: **За Сан.** Іст. оповідання, 2 томи	$ .40
Кисілевська О.: **Швайцарія.** Короткі загальні уваги про Швайцарію. В цій книжці є багато оригінальних фотографічних знимок, так, що кожний може з неї довідатися багато про життя у Швайцарії і її промисл	$2.00
Филипчак І.: **Будівничий Держави.** Історична повість з XII віку. Бр.	$ .70
Филипчак І.: **Братия любов**	$ .75
Яворівський: **1,000,000 Галицької Армії**	$ .50
Кашенко А.: **Запорозька слава.** Брош.	$ .50
Лупкевич В.: **Життя Первісного Чоловіка та сучасних дикунів.** Опр.	$ .85
[illegible]	[illegible]
Том II. **Війна та революція.** Брош.	$1.75
Том III. **Батько і син.** Брош.	$1.50
Дойль К. (7 книжечок): 1. **Душогубство в Абей Ґрондж.** 2. **Пестра Стяжка.** 3. **Захований Клейнод.** 4. **Чоловік з Близною.** 5. **Вітятий палець.** 6. **Шість Наполеонів.** 7. **Танцюючі фіґури**	$ .75
Дудко Ф.: **Краса життя.** Оповідання	$ .20
Кервуд Д.: **З тавром убийника.** Повість, переклав М. Лотоцький. Є це книжка пригод благородного чоловіка, закинутого судьбою в дику країну північної Канади	$ .80
Лепкий Богдан: **Писання Богдана Лепкого,** з портретом автора і з нарисом його літературної діяльности, написаним В. Верниволею. Том І. Вірші, том ІІ. Проза. В полот. опр.	$5.00
Левицький-Нечуй Іван: **Над Чорним морем.** Повість Опр.	$1.50
Лотоцький А: **Кужіль і меч.** Істор. повість з кінця 15 і поч. 16 віку	$ .80
Мельник-Матвіїв Микола: **За рідне гніздо**	$ .25
Кобилянська Ольга: **Царівна.** Героїня Наталка Верковичівна виступає тут „надлюдською" з презирством до міщанських інтересів, з великим аристократизмом духа та змаганням до повної еманципації пригнобленої жінки. Вона шукає собі чоловіка таких же поглядів, щоб він її не пригнітив. Тому то відкидає обмеженого *орядника, а знаходить собі ідеал в особі скромного д-ра Марка.* В люксусовій оправі	$2.75
Кобилянська О.: **За ситуаціями.** Повість	$ .50
Нечуй Іван: **Кайдашева сімя.** Повіть. Опр.	$1.25
Поліщук К.: **Розпята душа.** Оповідання з латинського життя	$ .20
Леонтович Р.: **На прю.** Повість з української старини	$ .50
Білозерський О. Н.: **На передодні.** Іст. повість. Часть І і ІІ. Брош.	$1.00
Будзиновський В.: **Нерозлучні.** Оповідання з другої половини XVII століття. Часть І і ІІ	$ .80
Чайковський А.: **Перед зривом.** Історичне оповідання	$ .50
Бірчак І.: **Проти закону.** Повість на тлі подій 12. віку	$ .50
Захаревич Ф.: **Хлопська дитина.** Повість	$ .40
Голубець М.: **Рік грози і надій 1914**	$ .50
Косач Ю.: **Тринадцята чета.** Оповідання	$ .50
Купчинський Р.: **У зворах Бескиду.** Повість зі стрілецького життя. Бр.	$1.00
Новіков О. Прібой: **Цусіма.** Перекл. з російського. Часть І і ІІ. Опр.	$2.50
Майрік Ґ.: **Ґолем.** Оповідання. Опр.	$1.50
Свидницький А.: **Люборацькі.** Сімейна хроніка. Опр.	$1.50
Чайковський А.: **Відвдячився.** Опов. з козацької давнини. Брош.	$1.00
Шевченко Т.: **Гайдамаки** з порт. автора і ілюстраціями. Брош.	$ .50
Крушельницький А.: **Змагання.** Повість. Брош.	$1.00
Антонович В.: **Коротка Історія Козаччини** з ілюстраціями і картою України. Брош.	$ .65
Юлій Верн: **Чорна Індія,** на українську мову переклав Мирослав Капій. Опр.	$1.50
Гавриляк Ілько: **Тернистим шляхом**	$ .30
Син України. Історична повість у трьох частях з ілюстраціями і мапою. Брош.	$1.25
Іван Бугера: **Українське Весілля на Лимківщині**	$ .40
Остап Мисевич: **Український Весільний Обряд у Бойківщині**	$ .60
Горишівський П. І.: **Під прапори Хмельницького.** Історичне оповідання з передмовою М. Голубця. Опр.	$ .75
Островський В.: **За грошем.** Оповідання	$ .50
Голубець Микола: **За український Львів.** Епізоди боротьби XIII—XVIII. в.	$ .25
Голубець Микола: **Гей, видно село.** Нарис. Опр.	$ .75
Вволес Л.: **Бен-Гур.** Повість з часів Ісуса Христа. Опр.	$1.25
Гашек Ярослав: **Пригоди доброго вояка Швейка в Світовій Війні.** (Швейк на фронті). Авторизований переклад з чеського	$ .90
Гашек Ярослав: **Пригоди доброго вояка Швейка в Світовій Війні.** [illegible]	$ .90
Юліян Тарнович: **Ілюстрована Історія Лемківщини**	$1.00
Толстой Лев: Відродження. Два томи в 3-ох частинах	$2.50
[illegible]	$ .45
Франко І.: **Мойсей.** Четверте видання з передмовою	$ .35
Франко Іван: **Захар Беркут.** Автор малює історію нападу татар на село в Карпатах, якого мешканці не лише потрапляють оборонитися, але й побивають зовсім татарську орду та спиняють дальший похід татар	$1.50
Франко Іван: **З вершин і низин,** збірник поетичних творів Івана Франка. В додатку „Зівяле листя" й „Великі роковини". У біографічнім нарисі Івана Франка (написав Василь Верниволя) є 14 ілюстрацій. В оправі	$3.25
Шевченко Тарас: **Кобзар,** з портретом автора, сторін 707, оправлений	$2.50
Шевченко Тарас: **Твори Тараса Шевченка,** в 3-ох томах, в оправі	$6.00
Магічні штуки для розваги старих і молодих	$ .20
Про плекання і лічення домашніх звірят. Практичний порадник	$ .25
Вовчко Марко: **Маруся.** Повість	$ .45
Біч Рекс: **Залізний шлях.** Повість з англійського. Опр.	$1.00

*) **УВАГА:** З причини малої скількости примірників, просимо **замовляти тільки ці книжки, що є подані у повищім оголошенні.**

Замовлення разом з належитістю слати до:

"SVOBODA"

P. O. Box 346 Jersey City, N. J.

Війна й Жінка Фармера

У Ню Йорку зібралася оноді конференція фармерів з 11 північно-східних стейтів для обговорення фармерських питань, що виринули вислідком війни. Показалося, що більшість делеґатів на конференцію були жінки, бо фармері не могли на неї прибути задля браку робочих рук. Прийшлося отже жінкам говорити про проблєми фармерства вчас війни. І зовсім природно жінки, говорячи про фармерство, говорили про нього зо становища жінки, даючи в цей спосіб повний образ впливу війни на долю жінки на фармі.

Показалося з промов делеґаток на конференцію, що війна змінила основно становище жінки на американській фармі. До війни жінка фармера мала для себе приділену осібну частину сільського господарства, брала з неї приходи й повертала їх на покриття певних усталених звичаєм видатків. З огляду на те, що ці приходи вона побирала з набілу коров і яєць курей, американську жінку й називали звичайно „ботер енд еґ воман". Це була до війни її головна функція. Від війни вона стала справжнім всесторонним помічником, якого на фармі в Америці називають „гендіменом".

Добру ілюстрацію цеї переміни подала власною особою пані Р. Віґлі, віцепрезидентка жіночого відділу при організації „Америкен Фарм Бюро Федерейшен". Від наступлення війни вона мусіла передовсім взятися провадити трактор, а незадовго потім усякі інші роботи, якої тільки було на фармі треба. Вона казала, що за останню зиму на своїй фармі в Меріленді вона видоїла більше коров, ніж за всі 30 попередних років. Чому? Просто, аби подвоїти скількість молока, якого треба через війну, відповіла.

Одначе жінки на фармі не вважають цеї потреби робити прерізні роботи за щось надзвичайне. Як сказала одна з них, в тому нема нічого драматичного, бож прецінь жінки й давніше на фармах усе помагали.

Обговорюючи проблєми жінки-фармерки, самі фармерки перечисляли й своїх ворогів.

На першому місці ставили вони конкуренцію фабрики, котра забирає з фарми всі робочі руки. Одна жінка оповідала, що в її околиці фарми обїзджають аґенти одної алюмінової компанії й забирає до фабрики просто кожного мужчину. Через це фармери й фармерки, які не мають ніякої помочі на фармі, мусять продавати фарми.

Відноситься це передовсім до старших людей, які вже не можуть працювати на фармі так, як вони працювали на фармі за молоду.

Другим ворогом фармерки називала цьогорічну погоду.

Жіноча Воєнна Проблєма

Визначні американські та британські провідники вже тепер роздумують над цим, як розвязати питання повоєнної реорганізації в господарській продукції.

Це питання буде тим складніше, бо число робучих сил зросло дуже поважно. Зокрема багато жінок, як кажуть 4 мілioни, які дотепер ніколи не працювали, тепер заняті по фабриках, у військових жіночих формаціях, або є навіть на дуже відповідальних місцях в державній адміністрації.

До кінця цього року треба буде ще додатково два міліони жінок до праці у фабриках, щоби заповнити місця мужчин, покликаних до військової служби. Колиж війна скінчиться, то на робітничому ринку буде 6 міліонів самих жінок. Загально думають, що чотири міліони жінок верне до домашньої праці, але два міліони таки залишиться, щоби продовжувати працю, бо змусять їх до цього життєві обставини.

Для цих двох міліонів жінок треба буде найти постійну працю не тільки по офісах, але й в індустрії.

Як перша світова війна дала жінкам доступ до праці в офісах, так теперішна війна дасть їм доступ до праці в індустрії. А це буде велика жіноча перемога.

НЕ НАРІКАЙТЕ, ЩО ВАМ ДІТИ НЕ ВДАЛИСЯ

Кожна дитина є такою, якою її нам Бог дав. Ніхто не питав мами навіть про це, чи сина, чи донечки вона виглядала. А однак батько-мати мусять любити дитину, якоюб там вона не була. Виховуючи не слід укладати наперід плянів, чим хотілиб ми дану дитину бачити. Нашим обовязком є в першу чергу приглянутись дитині пильно, пізнати її, щоби зрозуміти — **якою та дитина є і чим вона може бути.**

Бо оброблення кожного матеріялу є залежне від його якости. Інакше оброблюють мягке дерево, інакше тверду дубину. Одні ростини розцвітають вже під весняним листом, другим треба аж літньої спеки, щоби вкрилися цвітом. Ніжні діти сонця гинуть, не встиг ще гострий вітрець подути. Мужна вдача кріпшає в часі бурі й негоди.

Тому то доконче треба вжитися в особистість кожної дитини, щоб її можна повести відповідною дорогою.

Дитину виховуємо не для себе, не для своїх уподобань. Завданням нашим є виховати з неї життєздатну людину. Виховання дитини — це тяжка служба батька-неньки.

Не штука виховувати з любовю того сина, який розвивається згідно з нашим бажанням, який одним словом „вдався" таким, як ми його хотіли мати. Але з тим більшим вирозумінням повинні батько-ненька відноситися до тої дитини, яка оказує відмінні від їхніх нахили й спосібности. Стережімся, щоби нашою нетерпеливістю і надужиттям дитячого послуху не знищили ми, не змарнували талану, що ним дитину наділила щедра природа.

На жаль, однак, у многих ще панує легкодушне, безосновне поняття, що дитина має бути тим, чим батько-мати її бачити хотять. До цього поняття долучується друге, ще більше бездумне, — що батько-мати мають з дитини зробити свою власну подобу. І не смішно к нам з нашої зарозумілости, з нашої самопевности про свою особисту досконалість, яку ми хотілиб перелити на своїх дітей?... Чиж розвій людства пішов би природним руслом, якщо діти булиб такі самі, як батько-матір?

Таж приглянься, — природа не витворить навіть двох листків на деревині цілком подібних. А ми хочемо вгамувати її щедрість? Правда, нас нераз болить, якщо не бачимо в нашій дитині тих чеснот, що їх (по нашій думці) самі посідаємо. Але приглянься ближче своїм дітям, безперечно завважимо, що та сама дитина має натомісць такі прикмети, яких нам не достає. І якщо лише можете бути певні, що ваша дитина буде пожиточним чменом громадянства, то нехай без потреби не турбує вас думка, що ваш нащадок хоче ступити не на ту життєву дорогу, яку ви йому були призначили.

Багато життєвого горя буває з того, що батько конче хоче бачити сина при тім же варстаті праці, при якім він сам провів своє життя. Рільник сердиться, якщо його син бунтується супроти плуга, бо сина тягне до ремесла. Реміснник з ненавистю глядить на скрипку, яка відтягає його дитину від долота чи молота. Практична мати ані чути не хоче про те, що донька мріє про театральні дошки або наукову працю. І йде нарікання, що „з малими дітьми малий клопіт, а з дорастаючими жура і нещастя".

Батько не розуміє сина-молодика, в наслідок чого син переживає чорні хвилі. Мати аж руки ломить, не розуміючи, що з дівчиною сталося, а донька нишком ридає, бо не знайшла зрозуміння в рідної мами.

А все те лихо з того, що батько-матір вперто тримаються літами виплеканої думки, — ніби то їх діти мають бути також спадкоємцями їх звання.

Не можуть зрозуміти, як та „кість з їх кости і кров з їх крови" може бути від них самих така відмінна.

Не подумають нещасні, що в тій несхожій на батька-матір дитині пливе не лиш їх кров. Вчислитиб лише дідабабу по матері й батькові — то вже є в кожної дитини шестеро предків. Може то в дитині обізвалась кров котрого з них, а може ожив в ній прабатько чи прамати, яких ви й самі не знали? Чиж винна ваша дитина, що в ній пливе зовсім інакша сумішка крови чим у вас?

Тож даремні сподівання батька-матери, що вони в силі „кров і кість"... своїх дітей уформувати виключно по своїх бажаннях і своїх мріях. Хочемо мати любов своїх дітей? То зречімся своїх побажань щодо їх майбутности, не гамуйте їх здорових життєвих сил, а тоді обдарять вони нас любовю не з наказу, не під примусом обовязку, але з доброї волі. Тоді добудете у своїх дітей і любов і привязання.

Т. О. Д.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

ДІТРОЙТ, МІШ.

Свято в честь матери.

Відділ 5. Союзу Українок влаштував 23. травня ц. р. свято, щоби віддати честь і пошану нашим матерям. В год. 3 п. п. підняли в гору американський прапор, а хлопець О. Статкевич сказав присягу вірности цьому нашому прапорови. По відспіванню „Христос Воскрес" приявні засіли до обіду, який приготовили членки нашого відділу. Голова пані Сірко згадала про посвяту наших матерей, котрі виховали своїх синів та вислали їх тепер на війну на оборону свободи нашого краю. Пані Голуб сказала, що наші мами не тільки вислали своїх синів на війну, але також самі ще працюють в фабриках, щоби виграти війну та забезпечити волю усім народам, а в тому й нашому українському народови. Володимир Лисак віддеклямував дуже влучно „Вдяка Тобі, Ненько", а панна Г. Статкевич „Чи є в світі що солодше".

Святочний реферат виголосила п-ні Будзол, а після цього відслонено таблицю з іменами наших членок, котрих сини тепер в рядах армії Дядька Сема. Молоді дівчата припинали матерям вояків окремі відзнаки. Число зірок на відзнаках вказувало, кілько синів-вояків має кожна мама. Пані Мудрак вислала свого одинака в армію і цим гордиться, хач сама нездужає з причини окалічення, якого зазнала в часі відвідин свого сина. Пані Сосновська заявила, що її брат, якого вона виховала на здорового вояка, теж в армії і вона гордиться, що й він бореться за демократію усіх поневолених народів.

Пані Сірко подала до відома, що 5 і 26 відділ С.У.А. та греко-католицька парохія в Гемтремк вислали 250 святочних пакунків нашим воякам, а тим, що вже за морем, вислано листи. Тепер доходять до нас їх листи подяки та радости, що наша ґромада не забула за своїх молодих героїв. На Червоний Хрест, казала пані Сірко, ці товариства зібрали $1,278, та помагали в збірках на Вор Чест.

Пані Голуб поклікала відтак Павлінку Сірко до деклямації „Поклін аМтері", а Василька Небрича до деклямації „Війна". Обі деклямації були сказані з великим чуттям і публика нагородила деклияматорів гучними оплесками.

Пані Сірко подякувала приявним і свято закінчено відспіванням американського і українського національного гимну.

Чистий прихід в сумі $70 призначено на Фонд Воєнної Допомоги Українцям.

Агафія Хомяк, рек. секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

У справі культурних радіових програм.

Хочу написати кілька слів про справу, яка цілком певно є всім нам на серці. Іде мені про те, щоби всі ми могли мати нагоду прислухуватись як не кожного дня, то хоч раз у тиждень такій українській радіовій програмі, що даваласб нам такий матеріял, що звязаний з українською культурою, бо це є свого роду школа для нашої молоді, а приємність для нас старших. Не хочу казати, що нам інших програм не треба, а тільки підношу цю справу тому, що вона потребує матеріяльної допомоги з боку громадянства, бо інакше такі радіові програми вдержати не можна. Як знаємо, вже три місяці прислухуємось радіовим українським програмам, веденим проф. М. Чубатим. Це радіо-програма „Голос України". Є в ній багато культурного й наукового, що цікаве для кожного з нас. Я які чудові чули ми слова в програмах в День Матери чи на Меморіел Дей! Проф. Чубатий заповідає, що будуть культурні програми виголошувані ще й англійською мовою, але й це потребує матеріяльної піддержки. Мені здається, що вдержування ось таких програм це є громадська справа, себто справа наших організацій, нас усіх. Усі наші товариства мають у програмі своїх статутів, щоби підтримувати культурну роботу. Так і підтримаймо тепер, коли є нагода. Бо без нашої піддержки та культурна програма не вдержиться. А як не вдержиться, то кому буде за це сором. Чи не нам усім?

Семен Сікора,
член 361 від. У.Н.С.

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

ЄП. ҐАВЛІНА ПРО „НЕПОДІЛЬНУ ПОЛЬЩУ".

Ген. Сікорскі, начальний вожд польських військ, відвідуючи польські відділи на Близькім Сході, був на Службі Божій, відправленій польським єпископом Ґавліною, що то недавно перебував у Злучених Державах і збирав жертви для поляків, що їм дозволено виїхати з Советів. У своїй проповіди дякував єпископ ґен. Сікорскому в такий спосіб: „Польські вояки вдячні тобі з глибини серця за те, що ти заявив, що Польща повинна бути не тільки вільна і незалежна, але й нероздільна".

ЩОБ СПОВНИТИ ЯК СЛІД ОБОВЯЗКИ ЧЛЕНА УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, ТО НЕ ВИСТАРЧИТЬ НАЛЕЖАТИ САМОМУ ДО СОЮЗУ, БО ДО ЧЛЕНСЬКИХ ОБОВЯЗКІВ СВІДОМОГО ЧЛЕНА НАЛЕЖИТЬ ТАКОЖ ОБОВЯЗОК ЗАПИСАТИ ДО СОЮЗУ ЦІЛУ СВОЮ РОДИНУ, СВОЇХ ПРИЯТЕЛІВ ТА БЛИЗЬКИХ ЗНАЙОМИХ.

ТАРЗАН, ч. 783. На поверхню.

Як лютий звір Тарзан кинувся вперед. „Як мене не послухаєте, то я вас задушу одного за другим", він заревів.

Моряки були настрашені. „Дай нам один шанс," один просився. Тарзан відповів твердо:

„Як ми дістанемося на поверхню, ви може потрафите утекти через цей отвір, а потім вас заберуть на корабель".

Цей шанс для залоги був кращий, ніж певна смерть з рук Тарзана. Субмарина стала випливати на поверхню моря.